

## Iagttagelser over Fuglene fra det nordlige Atlanterhav.

Af BANG CHRISTENSEN

Under mine Rejser til Grønland i Aarene 1934, 1935 og 1936 har jeg ført en Dagbog over de Fugle, jeg har haft Lejlighed til at iagttage. Resultatet af disse Optegnelser er jeg gentagne Gange blevet opfordret til at skrive lidt om i D. O. F. T., hvorfor jeg nu vover at fortælle lidt om Fuglene, som jeg har set, og som jeg har set dem.

Emnet er jo ellers, hvad der vel er de fleste bekendt, udførligt behandlet af O. HELMS i hans »Ornithologiske Iagttagelser fra det nordlige Atlanterhav«, og dette bliver derfor nærmest kun en Gentagelse af, hvad HELMS har skrevet, kun med en Forskel, at HELMS nævner Fugle, som jeg aldrig har set, og jeg kan saa til Gengæld tilføje et Par nye Arter.

For den med Fugleinteresser, der rejser som Passager over det nordlige Atlanterhav, kan det ofte være vanskeligt at faa Fuglene at se. Havet er med Undtagelse af et Par Sommermaaneder oftest uroligt, og voldsomme Storme med Rusk og Regn hører til Dagens Orden; hertil kommer saa, at de fleste jo ogsaa har en længere Periode med Søsyge; der hører derfor stor Lyst til og Interesse for Sagen, før man forlader Bridgebordet og for de søsyges Vedkommende Køjen og begiver sig ud paa Dækket for at se paa Fugle. For os Sømænd stiller Sagen sig en Del anderledes; vi skal opholde os ude, hvordan saa end Vejret er, og vi har ogsaa med Aarene erhvervet os en vis Evne til at finde os til Rette og klamre os fast, selv om Dækket indtager ganske usandsynlige Vinkler med Havets Overflade. Paa de lange Vagter har jeg ind imellem Pligterne set lidt paa de Fugle, som har nærmet sig mit

Skib eller sat sig til Hvile derpaa for en kortere Tid.

Til mine Optegnelser har jeg brugt den Fremgangsmaade, at jeg paa et Stykke Papir har noteret Fuglene, efterhaanden som jeg har set dem og derefter ved Vagtens Slutning indført Resultatet i en Bog, beregnet til dette særlige Formaal. I denne har jeg saa noteret de Fugle, der er set, Datoen, Skibets Sted og den Tid, der gennemsnitlig er medgaaet til at se efter Fuglene; herved har jeg opnaaet foruden at faa en Forteg-

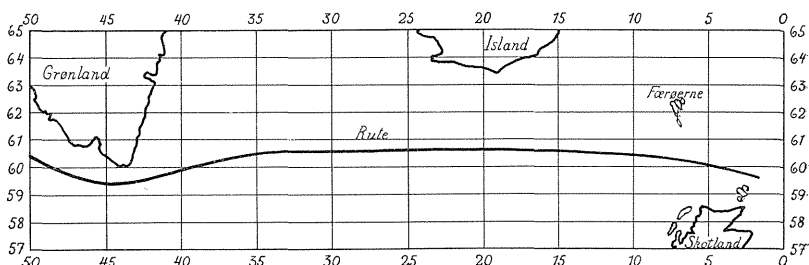


Fig. 1. Iagttagelsesruten fra Fair Isle til rundt Kap Farvel.  
I. FREDERIKSEN del. (efter Skitse af Forf.).

nelse over Havets Fugle ogsaa at faa et Udtryk for den Hyp-pighed, hvormed de forekommer.

Ialt omfatter disse mine Optegnelser 11600 Fugle af 41 Arter. Iagttagelserne er gjort i et Tidsrum af 350 Timer, paa 70 Dage, i 3 Aar, fra den 24. Maj til den 16. November.

At bestemme en flyvende Fugl, naar den flyver forbi et Skib, kan være baade vanskeligt og let; ofte har jeg maattet give op, og jeg tror, at jeg i Virkeligheden har set flere Arter, end de i denne Artikel nævnte, idet jeg ikke har anført Fugle, som jeg ikke med Sikkerhed mener at have bestemt.

De Fugle, som er omtalt her, omfatter kun Fuglene ude fra det aabne Hav paa Strækningen fra 2° v. Lgd. til 50° v. Lgd. og omkring 60° n. Br. Bredden er i det efterfølgende intet Sted anført, da Ruten til Grønland omtrent følger denne Breddegrad (sml. Fig. 1).

Formaalet med dette lille Arbejde er ikke at give en ud-førlig Oversigt over Fuglene paa Atlanterhavet, idet et saa-dant Arbejde langt vil overstige mine Evner, men kun at give lidt Oplysning om de Fugle, jeg har set, og saafremt der her-med er udfyldt en lille tom Plads, er Hensigten naaet.

Stokand, *Anas platyrhyncha* — — 1 Stokand saas flyvende den 19. September 1934 paa 5° v. Lgd.

Havlit, *Clangula hyemalis* — — 1 saas den 14. Oktober 1936 kredse 2 Gange rundt Skibet paa 8° 30' v. Lgd.

Islom *Colymbus immer* — — En stor Lom, utvivlsomt en Islom, saas den 23. Juli 1934 paa 48° v. Lgd.

Lille Stormsvale, *Hydrobates pelagicus* — — Hvis man en Dag med uroligt Vejr over den østlige Del af Atlanterhavet ser en lille, mørk Fugl, som med hurtige og kraftige Vingelag stryger hen over Bølgetoppene, kan man være temmelig sikker paa at have set den Lille Stormsvale. Jeg har paa mine Rejser til Grønland haft Lejlighed til at iagttage denne lille kvikke Fugl ialt 31 Gange; men da Fuglen aldrig følger Skibene, og man derfor kun faar den at se, naar den lynsnart stryger forbi, antager jeg, at den er mere almindelig, end man ellers først vil være tilbøjelig til at tro.

Stor Stormsvale, *Oceanodroma leucorhoa* — — Denne tilhører i Modsætning til sin mindre Slægtning den vestlige Del af Atlanterhavet, hvor man ret ofte har Lejlighed til at iagttage den; saa snart man er Vest for 30° v. Lgd. kan det forventes, at man træffer paa den. At skelne den fra den Lille Stormsvale kan ofte være vanskeligt; men jeg synes dog, at man i en god Kikkert næsten altid vil være i Stand til at se dens kløftede Hale, som er det sikreste Kendetegn fra den lille Art. Fuglen er ret almindelig, men paa Ruten til Grønland dog næppe saa talrig som sin mindre Frænde. Jeg har en enkelt Gang set den følge i Skibets Kølvand; men om det var Affald fra Skibet eller Havets, af Skibet ophvirvlede Smaaorganismer, den søgte efter, kunde jeg ikke blive klar over.

Skraape, *Puffinus puffinus* — — Den Almindelige Skraape har jeg mærkværdig nok kun set 1 Gang, da 2 den 24. Juni 1936 fløj forbi Skibet paa 9° v. Lgd.

Sodfarvet Skraape, *Puffinus griseus* — — Sodfarvet Skraape har jeg set 2 Gange, idet 2 + 2 den 23. Oktober 1936 fløj forbi Skibet paa 17° v. Lgd. Maaske har det været det samme Par Fugle, som er set begge Gange.

Storskraape, *Puffinus gravis* — — Storskraapen er Sommerens Gæst paa det nordlige Atlanterhav. I Slutningen af Juni viser de første Smaaflokke sig, og disse bliver derpaa

større og større for til sidst at kulminere i vældige Mængder i Juli og August Maaned, hvorefter disse igen svinder ind indtil midt i November, hvor man sjældent træffer Arten. Det forekommer mig, at der i Sommerens Løb finder en Vandring Sted mod Øst, idet de første store Flokke gerne viser sig mellem 30° og 50° v. Lgd. for derefter senere at optræde mellem 20° og 30° v. Lgd.; efter midt i September har jeg saaledes ikke set den Vest for 40° v. Lgd., ejheller efter midt i Oktober Vest for 30° v. Lgd., hvorimod jeg ofte har set den Øst for 30° v. Lgd. baade i Oktober og November Maaned. Maaske den følger Golfstrømmen paa dennes Vej mod Øst? Som en Undtagelse har jeg dog paa Trods af det foregaaende mødt Storskraapen den 24. og 30. Oktober 1936 ved Kookøerne i Godthaabsfjordens Munding og det endog helt inde mellem Skærene.

Storskraapen er en sand Havfugl, der sjældent træffes nær Land, og som i den Tid, hvor den optræder i de store Flokke, fuldstændigt dominerer over alt andet Fugleliv, og det forbavser mig derfor, at HELMS i sine »Ornithologiske Iagttagelser fra det nordlige Atlanterhav« omtaler, at han kun har set den paa een af sine Rejser og ligeledes anfører, at HAGERUP aldrig saa mere end 4—5 samtidig.

Storskraapen er en glimrende Flyver, der fuldt ud forstaar den Kunst i Storm eller Kuling at benytte de fra Bølgerne opadgaaende Luftstrømme; sjældent ser man den bruge Vingerne, naar Vinden er frisk; da sejler den altid af Sted uden Vingeslag, idet den afsøger Havet i store Cirkler. Med stille Vejr ser man den derimod næsten aldrig i Luften; da ligger den stille paa Vandet og flytter sig først, naar Skibet er ved at oversejle den, men den naar som Regel ikke at komme ordentlig i Luften; den løber nærmest paa Vandet med baskende Vinger for snart igen at sætte sig. Storskraapen følger ikke efter Skibet som Stormfuglen; men det sker dog, og da altid en Dag med frisk Kuling, at den ses kredse langt agterude i store Buer. Af og til sætter den sig paa Vandet og samler noget op; det er min Opfattelse, at det ikke er Skibets Affald den søger, snarere er det Havets Planktonorganismer dens Jagt gælder, og det kan jo tænkes, at Skibets Fart gennem Vandet ophvirvler disse, saaledes at de bliver lette for Fuglen at faa fat paa.

Mellem Søfolkene har jeg hørt den benævnt som »Kap Farvel Due« eller som »Huddens Maage«. Det første Navns Oprindelse er klar nok; »Hudden« er sikkert en Forvanskning af »Hukken«, som Kap Farvel kaldtes af tidligere Grønlandsfarere.

Isstormfugl, *Fulmarus glacialis* — Stormfuglen er uden Tvivl den Fugl, der stærkest præger det nordlige Atlanterhav; den dominerer ikke i Kraft af Styrke eller Farvepragt, men ved de uhyre Mængder, hvori den optræder, og den Elegance, hvormed den stryger over Havet; den gør et uforglemmeligt Indtryk paa alle rejsende, som har krydset Nordatlanten, og selv om man ofte hører Udtrykket: »Det er kun en Mallemuk«, er Stormfuglen dog den, der huskes af alle. Saa snart den første Lysning viser sig i Øst, ser man de første Stormfugle, og indtil Solen forsvinder i en Skybanke i Vest, holder de trofast ud kredsende over Havet og ofte følgende Skibet i Timevis under deres Jagt efter Føde. Saa store Mængder findes der her af denne Fugl, at den altid ses, blot man et Øjeblik spejder over Havet.

Til Tider optræder Stormfuglene i Flokke, men selv om flere ses sammen, har man ellers ikke Indtryk af, at den er selskabeligt anlagt; man savner det Sammenhold, som for Eksempel ofte præger en Flok Rider, der sommetider synes at blive ledet af en usynlig Haand; Stormfuglen er mere sin egen Herre og flyver som saadan sine egne Veje, naar og hvor det passer den.

Som den fuldendte Flyver, den er, skal den helst ses i Luften; her i sit rette Element udfolder den en Flyvekunst, som er enestaaende, og som det sikkert vilde være belærende for en Student i Svæveflyvning at iagttage; den udviser en Sikkerhed og Kontrol over sit Legeme, som man kun maa beundre, og som ingen andre af Havets Fugle kan opvise Magen til. Kun en Gang har jeg set en Stormfugl komme galt af Sted; det skete en Dag, da vi sejlede i frisk Kuling med Vinden ind paa Siden, under saadanne Forhold ynder Stormfuglen at komme glidende ganske tæt forbi Skibet, idet den udnytter de opadgaaende Luftstrømme, som frembringes, ved at Vinden blæser mod Skibssiden. Her skete det nemlig, at en kom for tæt til Skibet og ud af Luftstrømmen med det Resultat, at den slog en Kuldbøtte i Luften og havnede paa

Dækket, hvor den let lod sig fange, da Stormfuglen ikke er i Stand til at lette fra et Skibsdæk. Jeg satte den straks i Frihed, for hvilket den takkede ved at bide mig godt og eftertrykkeligt i Haanden med sit skarpe Næb.

Stormfuglen er altædende, og alt, hvad der af spiseligt kastes overbord fra Skibene, gaar i Maven paa den; intet gaar dens Øje forbi; den ser med usvigelig Sikkerhed alt, som flyder

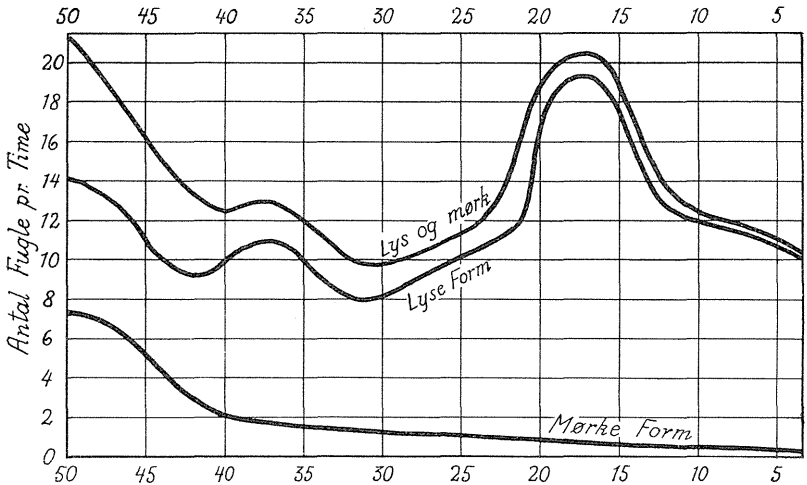


Fig. 2. Hyppighed (øverste Kurve) og Fordeling af Faserne (2 nederste Kurver) af Isstormfuglen, *Fulmarus g. glacialis*, over Atlanterhavet paa ca. 60° n. Br., beregnet over 4705 Fugle gennem 349 Timer. Tallene langs den vandrette Akse er Gradangivelser for vestlig Længde (sml. Kortet, Fig. 1).

I. FREDERIKSEN del. (efter Skitse af Forf.).

paa Vandet, og forstaar ogsaa at skelne mellem, hvad der for den er brugeligt eller ej.

Oftentimes can man see a large gathering of swimming Storm-birds and Riders under their Hunt paa Havets smaa Overfladedyr; under disse Forhold gaar det haardt til, og alle Kneb gælder; den som kommer først faar mest og størst. Man ser dem da ivrigt svømme omkring med Hovedet højt løftet, og af og til foretager de smaa Hop ved Hjælp af Vingerne, og her kan man ogsaa omend sjældent høre deres Stemme, et kort skurrende eller knurrende Skrig som gentages nogle Gange. I Luften har jeg aldrig hørt dem give Lyd fra sig. Ligeledes kan man under disse Forhold se Stormfuglen dykke; dette

foregaar paa den Maade, at den efter et lille Hop spreder Vingerne ud og derpaa hugger dem i Vandet, og ved Hjælp af dem kan den saa tvinge sig et lille Stykke under Vandet, men den kommer straks op igen, omtrent som en Prop, der er holdt under Vandet. Dette har jeg kun set ganske faa Gange.

Som bekendt optræder Stormfuglen i en lys og en mørkere Fase; dette Forhold har jeg set belyst paa forskellig Maade, og der hersker aabenbart en Del forskellige Meninger desangaaende. Jeg har derfor her forsøgt at anskueliggøre Forholdet mellem de 2 Faser grafisk ved 2 Kurver, og det forekommer mig, at man paa dem tydeligt ser, at den lyse Form dominerer overalt; kun under Kap Farvel naar den mørke op paa cirka det halve af den lyses Antal. Samtidig viser Kurverne Hyppigheden, hvori Stormfuglen optræder, idet de er beregnet til at vise det Antal Fugle, man normalt kan paaregne at se i Løbet af en Time. Hvornaar en Stormfugl er lys eller mørk, kan naturligvis ofte være vanskeligt at afgøre, da den forekommer i alle Afskygninger fra omtrent renhvide til meget mørkegraa, ja næsten sorte, det vil altid være afhængigt af et Skøn i de enkelte Tilfælde; her har jeg fulgt det Princip altid at kalde en Fugl mørk, naar det ikke har været en udpræget lys Fugl.

Præstekrave, *Charadrius hiaticula* — — 1 saas den 23. Juli 1934 flyvende forbi Skibet paa 48° v. Lgd.

Stenvender, *Arenaria interpres* — — 2 Gange har jeg set Stenvenderen, nemlig: 1 den 19. September 1934 paa 14° v. Lgd., 2 den 27. Maj 1936 paa 14° v. Lgd.

Strandskade, *Haematopus ostralegus* — — 2 Strandskader fløj den 26. Maj 1935 forbi Skibet paa 14° v. Lgd.

Smaaspove, *Numenius phaeopus* — — Paa Strækningen mellem Island og Færøerne har jeg med Sikkerhed iagttaget Smaaspoven 2 Gange, nemlig: 1 den 24. Juni 1936 paa 13° v. Lgd., 1 den 21. August 1934 paa 14° v. Lgd.; desuden den 13. Oktober 1934 paa 16° 30' v. Lgd. en Flok Fugle, som jeg antog for at være Smaaspover.

Ryler har jeg set ialt 4 Gange; det har dog hver Gang været mig umuligt med Sikkerhed at afgøre hvilken Art, de har tilhørt, men jeg tror dog, at det har været Sortgraa Ryle, *Calidris maritima*. Følgende Steder er de set: 2 den 31. Maj 1936 paa 38° v. Lgd., 1 den 13. September 1934 paa 44° v. Lgd.,

1 den 19. September 1934 paa 14° v. Lgd., 1 den 6. November 1934 paa 16° 30' v. Lgd.

Islandsk Ryle, *Calidris canutus* — — En Flok paa 10 saas den 2. Juni 1936 paa 50° v. Lgd.

Odinshane, *Phalaropus lobatus* — — Odinshanen er set 2 Gange, nemlig: 2 den 1. Juni 1936 paa 43° v. Lgd., 2 den 1. Juni 1936 paa 45° v. Lgd.

Thorshane, *Phalaropus fulicarius* — — En Thorshane saas den 30. Maj 1935 paa 44° v. Lgd.

Horsegøg, *Capella gallinago* — — 2 Gange er Horsegøgen set flyvende over Skibet, begge Gange paa Strækningen mellem Island og Færøerne, nemlig: 1 den 27. Maj 1936 paa 14° v. Lgd., 1 den 12. Oktober 1934 paa 11° v. Lgd.

Sølvmaage, *Larus argentatus* — — Sølvmaagen er kun set 2 Gange, nemlig: 6 den 24. Maj 1935 paa 2° v. Lgd., 1 den 14. Oktober 1936 paa 8° 30' v. Lgd.

Sildemaage, *Larus fuscus* — — Sildemaagen har jeg kun iagttaget i Atlanterhavets østlige Del; kun en enkelt Gang har jeg truffet den saa langt mod Vest som 35° 30' v. Lgd., hvor 2 viste sig ved Skibet. Længere til Søs end 5°—10° v. Lgd. ses den ikke meget, og det er kun hen paa Efteraaret, at den synes at drage ud over det aabne Hav. Naar Sildemaagen viser sig, holder den trofast ud ved Skibet, og jeg har saaledes en enkelt Gang set en let kendelig Fugl følge med Skibet fra tidlig Morgen til sen Aften. At forveksle Sildemaagen med Svartbagen kan naturligvis let ske, og for de unge Fugles Vedkommende gør man det sikkert ogsaa engang imellem; men det, at den som førnævnt holder sig ved Skibet over et længere Tidsrum, gør, at man som Regel altid faar god Tid til at bestemme Arten.

Svartbag, *Larus marinus* — — Svartbagen er set 3 Gange, nemlig: 2 den 24. Maj 1935 paa 2° v. Lgd., 1 den 24. Juni 1936 paa 11° 30' v. Lgd., 2 den 11. Oktober 1934 paa 8° v. Lgd.

Graamaage, *Larus hyperboreus* — — En Graamaage saas den 19. Juni 1936 paa 46° v. Lgd.

Ride, *Rissa tridactyla* — — Riden er Havets Maage; overalt kan man træffe denne lille yndefulde Fugl og, naar den følger Skibet paa dets Vej over Havet, faa Lejlighed til at iagttage og beundre dens gratiøse Flugt og smukke klare



Farver. Som den udholdende Flyver, Riden er, kan den følge Skibet i Timevis, søgende efter eventuelt spiseligt blandt det Affald, som kastes over Bord, og den forstaar som Stormfuglen at udvælge netop, hvad spiseligt er.

Riden har ude over Havet sikkert ingen Fjender, som stræber den efter Livet; men til Gengæld har den i Kjoverne nogle Plageaander, som nok kan gøre den Livet besværligt. Findes der Kjøver i Nærheden af en Flok Rider, og en af disse fanger en Fisk eller andet større Bytte, ser Kjøven det straks og iler med hurtige Vingslag henimod Fangstmanden, og denne slipper saa ikke, før den har afleveret sit Bytte til Forfølgeren. Under Kjøvens Jagt paa Riden faar man Lejlighed til at se en Opvisning i Flyvekunst med hurtige Dykninger og Vendinger, som er værd at se, for Riden overgiver sig ikke straks, selv om Resultatet af Jagten næsten altid er givet, idet den dunlette Ride maa give op overfor den større og kraftigere Kjøve.

Riden er udbredt over hele Atlanterhavet og kan saaledes træffes overalt, hyppigst forekommer den nær ved Land og da særlig i den østlige Del; Strækningen mellem 20° og 30° v. Lgd. er det Sted, hvor Riden mindst ses. Ligeledes er Juni og Juli de Maaneder, hvor Riden ikke ses saa ofte ude over det aabne Hav.

Som Eksempel paa Ridens Hyppighed kan jeg anføre, at kun 30 Gange ud af mine 117 forskellige Optegnelser har jeg ikke kunnet opnotere Riden. Ialt har jeg noteret 1626 Rider som mod 4705 Stormfugle giver et Forhold mellem de 2 Fuglearter som cirka 1:3.

Havterne, *Sterna macrura* — — Over hele Atlanterhavet forekommer Havternen ret almindelig, idet den dog er mest talrig under Grønland og Island. Det er ikke ofte, at man fra Skibet faar Lejlighed til nærmere at iagttage Ternen, da dette ikke synes at øve nogen videre Tiltrækning paa den; om Natten kan man derimod ofte høre Terner og over et længere Tidsrum høre deres Kvidren over Skibet, formodentlig er det Lyset fra Lanterneerne, som tiltrækker dem.

Fiskende Terner har jeg aldrig set ude over Havet, ej heller har jeg set dem svømmende, hvorimod de ofte er set siddende paa et Stykke Flydetræ eller en mindre Isskodse.

Da de fleste af mine Optegnelser om Ternen viser sig at falde i Maj og Juni Maaneder, formoder jeg, at det drejer sig om trækkende Fugle paa Vej til Ynglepladserne, hvilket ogsaa falder godt i Traad med, at det er under Grønland og Island, at de fleste er set, da her jo netop findes store Ynglepladser, hvor Ternerne holder til.

Det seneste Tidspunkt, hvor jeg har set Havterneren, er den 12. Oktober (1934), da en enkelt fløj forbi Skibet paa 11°30' v. Lgd.

Smaakjover — — Naar Storkjoven undtages, kan Bestemmelsen af en flyvende Kjove og da især for de unge Individets Vedkommende være meget vanskelig, ja endog helt umulig; dette Forhold er jeg fuldt ud klar over og tør derfor heller ikke paastaa, at mine Optegnelser vedrørende disse Fugle er fuldt ud korrekte udover, at jeg naturligvis ved, af Fuglen har været en Kjove. For de voksne Individets Vedkommende forekommer det mig dog, at naar blot man er paa nogenlunde nært Hold, er en Forveksling umulig. — — Naar jeg i det efterfølgende alligevel vover at udskille de 3 Arter, er det med den Begrundelse, at noget maa der være om det, da mine Optegnelser dækker over 126 sete Eksemplarer. For sent, desværre, har jeg faaet Øjnene op for det interessante Forhold mellem den lyse og mørke Fase og derfor ikke faaet dette anført i mine Optegnelser.

Spidshalet Kjove, *Stercorarius parasiticus* — — Kjoven findes almindelig udbredt over en stor Del af det nordlige Atlanterhav, dog synes den at have en lidt vestlig Udbredelse, og navnlig under Kap Farvel forekommer den ofte. Det er særlig i Maanederne Maj, Juni og Juli, at den viser sig, og senere end den 23. August har jeg ikke set den.

Lille Kjove, *Stercorarius longicaudus* — — Den Lille Kjove er den, der mindst ses ude over det aabne Hav og da kun i den vestlige Del; kun en Gang har jeg iagttaget den saa langt mod Øst som 38° v. Lgd. Den udviser altid mindre Nysgerrighed end de større Kjover og holder gerne sin Kurs, bortset fra et enkelt Slag hen over Skibet. Oftest ses nogle Stykker i Følge, og tit ses de sammen med Riderne, som de ikke forfølger i Lighed med de større Kjover.

Mellemkjove, *Stercorarius pomarinus* — — Det fore-

kommer mig, at Mellemkjovent er den af de mindre Kjovent, som hyppigst ses, og navnlig paa Strækningen fra 10° til 40° v. Lgd. forekommer den ofte, hvilket ogsaa viser, at den mest ses langt til Søs. Øst for 14° v. Lgd. har jeg aldrig set den.

Det er navnlig i Maj Maaned, at den er almindelig; ca. 50 pCt. af de Mellemkjovent, jeg har set, har vist sig i denne Maaned, maaske er det Fugle paa Træk; Mellemkjovent er jo netop ifølge HØRRING i »Fugle III« ret talrig paa Gennemrejse over Færøerne i denne Maaned.

Storkjove, *Stercorarius skua* — — Storkjovent kan træffes over største Delen af det nordlige Atlanterhav, hyppigst dog i den østlige Del, hvor den jævnligt ses, ialt har jeg saaledes Optegnelser over 54 Forekomster af Storkjovent; ualmindelig er den saaledes slet ikke. Af og til ser man den følge Skibet, og den forsmaar ikke Affald, som udcastes herfra; men som Regel maa dog siges, at den kun kredser rundt Skibet nogle Gange for saa efter at have faaet sin Nysgerrighed tilfredsstillet at forsvinde igen.

Storkjovent gør nærmest Indtryk af at være en tung og klodset Fugl; men ser man nærmere paa den, og har man først set den forfølge en Ride for til sidst at aftvinge denne sit Bytte, forandres dette Indtryk; man maa da beundre den Kraft og Smidighed, som den viser sig at være i Besiddelse af.

Tejste, *Uria grylle* — — 2 svømmende Tejster saas den 6. Juli 1934 ved Skibet paa 50° v. Lgd.

Alke (Tordalk, *Alca torda*, Langnæbbet Lomvie, *Uria aalge*, og Kortnæbbet Lomvie, *Uria lomvia*) — — Grunden til, at jeg ikke her udskiller disse 3 Arter fra hinanden, er den uhyre Vanskelighed, der er forbunden med at kende dem fra hinanden, idet deres Lighed jo er saa stor, at der, selv naar de ligger roligt paa Vandet, skal et meget øvet Øje til at afgøre, hvilken Art man har for sig. Til Trods herfor tør jeg dog nok hævde, at Tordalken er ret sjælden ude paa det aabne Hav, og jeg tror, at det er nogenlunde rigtigt, hvis man regner med, at Forholdet mellem den og Lomvierne er saa stort som 1:30, ligeledes at det kun er i den østlige Del af Atlanterhavet, at den kan træffes almindeligt. Hvad de 2 Arter Lomvier angaar, da træffer man saa godt som udelukkende Kortnæbbet i den vestlige og Langnæbbet

i den østlige Del, selv om begge Arter naturligvis kan ses paa de modsatte Steder.

Paa Strækningen  $2^{\circ}$ — $10^{\circ}$  v. Lgd. er Alkene uhyre almindelige, de kan her ses baade enkeltvis og i store Flokke paa op til et halvt Hundrede Stykker. Fra  $10^{\circ}$  til  $20^{\circ}$  v. Lgd. er de ligeledes almindelige; men her er de dog allerede aftaget saa meget, at man kun ser cirka  $\frac{1}{10}$  af Mængden paa den førstnævnte Strækning. Fra  $20^{\circ}$  til  $38^{\circ}$  v. Lgd. har jeg aldrig set Alke; hvorimod jeg igen mellem  $40^{\circ}$  og  $50^{\circ}$  v. Lgd. har truffet dem i store Mængder. — — Som almindelig Regel kan man sige, at Alkene ikke træffes mere end et Par Hundrede Miles fra Land.

Søkonge, *Alle alle* — — Over Havet Vest for  $30^{\circ}$  v. Lgd. træffes Søkongen almindeligst, oftest i Smaaflokke paa 2—3 Stykker, og navnlig ses den om Efteraaret. Det forekommer mig, at Søkongen hen paa Sommeren trækker mod Øst, idet de første viser sig paa Strækningen  $40^{\circ}$ — $50^{\circ}$  v. Lgd. i Maj og Juni for saa senere i Slutningen af September at optræde i større Mængder mellem  $30^{\circ}$  og  $40^{\circ}$  v. Lgd. Øst for  $25^{\circ}$  v. Lgd. har jeg kun truffet den en enkelt Gang, idet jeg den 11. Oktober 1934 paa  $8^{\circ}$  v. Lgd. saa et enkelt Eksemplar. Søkongen er sikkert mere almindelig, end de fleste vil være tilbøjelig til at antage, idet den jo kun er en lille Fugl, som meget let overses, naar Søen er en Smule urolig; desuden dykker den næsten altid i god Tid, naar Skibet nærmer sig. Kun med stille Vejr og rolig Havoverflade kan man med nogenlunde Sikkerhed regne med at faa Øje paa den.

Lunde, *Fratercula arctica* — — Lunden er Oceanets Alk, den træffes overalt og paa alle Aarstider, oftest alene eller parvis; at træffe Smaaflokke paa mere end 5 hører til Sjældenhederne. Hyppigst ses den naturligvis i Nærheden af sine Ynglepladser paa Øerne i Atlanterhavets østlige Del, hvor man næppe kan undgaa at faa Øje paa den, sjældnere bliver den længere mod Vest; men den findes dog jævnt spredt overalt. Under Kap Farvel er den mindst talrig, og jeg tror ikke, at man her kan paaregne at se mere end cirka  $\frac{1}{6}$  af de Lunder, som ses mellem Færøerne og Skotland.

Topskarv, *Phalacrocorax aristotelis* — — Den 19. August 1934 saas en Flok Skarver paa cirka 30 Stykker flyve forbi

Skibet paa 2° v. Lgd.; senere samme Dag saas 2 paa 4° 30' v. Lgd. Antagelig har det været Fugle fra Ynglepladserne i Skotland. Begge Gange kredsede de rundt Skibet.

Sule, *Sula bassana* — — Det er kun i den østlige Del af Atlanterhavet, at Sulen forekommer almindeligt, og her altid i Nærheden af Land; en gammel Sømandsregel siger derfor ogsaa meget betegnende, at naar man træffer Bass-Rockgæssene, som Sømændene kalder Sulen, er der 200 Miles til Land.

Fra 2° til 5° v. Lgd. ses der gennemsnitlig hver Time ofte 2 eller flere i Følge. Fra 5° til 10° v. Lgd. kan man ligeledes regne med at faa den at se hver Time, men her ses dog sjældent mere end 1 eller 2 ad Gangen. Fra 10° til 20° v. Lgd. ses den kun sjældent, og Vest herfor har jeg kun set den 3 Gange, nemlig: 1 den 30. Maj 1936 paa 31° v. Lgd., 1 den 1. Juni 1936 paa 43° v. Lgd., 1 den 1. Juni 1936 paa 45° v. Lgd. De 2 sidstnævnte Gange altsaa helt ovre under Kap Farvel, hvilket er langt fra dens nærmeste Ynglepladser paa Island og Labrador, men det, at den enkelte Gange er truffet paa Grønland, viser jo ogsaa, at Sulen er en Fugl, som strejfer vidt omkring. Jeg tror at have bemærket, at det fortrinsvis er de unge 1- og 2-aarige Fugle, der strejfer mest omkring.

Taarnfalk, *Falco tinnunculus* — — Den 19. September 1934 fangede jeg paa 5° v. Lgd. en Taarnfalk. Dagen efter, da Skibet passerede mellem Øerne Nord for Skotland, blev den løsladt igen.

Islandsk Dværgfalk, *Falco columbarius subaeson* — — Den Islandske Dværgfalk har jeg haft Lejlighed til at iagttage 4 Gange, nemlig: 1 den 19. September 1934 paa 14° v. Lgd., 1 den 12. Oktober 1934 paa 11° 30' v. Lgd., 9 den 16. Oktober 1936 paa 14° v. Lgd., 3 den 17. Oktober 1936 paa 19° 30' v. Lgd. Ualmindelig er Dværgfalken saaledes slet ikke, og jeg tror, at naar nogen taler om, at de har set Høge og Falke — og dette sker ret ofte — er det Dværgfalken, de har set. Af Flokken den 16. Oktober fangede jeg om Aftenen de 3, da de havde sat sig til Hvile i Skibets Rig; jeg indsatte dem i en Kasse med det Resultat, at de indviklede sig i et blodigt Slagsmaal, der endte med, at een blev paa Valen, dræbt af en Klo gennem Hovedet; den findes nu i skindlagt

Tilstand paa Zoologisk Museum i København. De 2 andre blev holdt fanget, til vi naaede Grønland, hvor de undslap, da en Mand af misforstaaet Barmhjertighed vilde give dem Vand. Falkene trivedes godt i Fangenskab og fortærede hver Dag et stort Stykke raat Kød.

Digesmutte, *Oenanthe oenanthe* — — Stenpikkeren har jeg set 3 Gange, nemlig: 2 den 16. September 1934 paa 26° 30' v. Lgd., 1 den 26. Maj 1936 paa 8° v. Lgd., 1 den 30. Maj 1935 paa 44° v. Lgd.

Graasisken, *Carduelis flammea* — — Graasiskenen er set 2 Gange, nemlig: 1 den 13. September 1934 paa 44° v. Lgd., 1 den 2. Juni 1936 paa 50° v. Lgd.

Snespurv, *Plectrophenax nivalis* — — Snespurven er set 3 Gange, nemlig: 1 den 30. Maj 1935 paa 44° v. Lgd., 1 den 18. Oktober 1936 paa 25° v. Lgd., 1 ♂ den 19. Oktober 1934 paa 33° v. Lgd.

---

## Et Fuglefristed ved Vintertid i Kalvebod Strand.

Af I. GERNAA

Den strænge Vinter, der indtraf omkring Midten af Januar 1937, tillagde hurtigt Vandene. Søernes og Fjordenes Ænder kom i Nød og maatte klumpe sig sammen i de faa Vaager, der var at finde; et sjælden rigt Fugleliv kunde da udfolde sig i disse Vaager. Tilfældigvis blev jeg underrettet om et saadant Fugleliv, der var at iagttage i Københavns umiddelbare Nærhed, nemlig ved Sluseværket i Kalvebod Strand, paa Spærredæmningen, der forbinder Amager med Sjælland. Her havde Strømmen fra Sluseportene holdt et Stykke af Sejlløbet isfrit paa ca. 500 × 100 m. Her har jeg jævnligt observeret større eller mindre Flokke af Troldænder, *Nyroca fuligula*. I den Tro, at det var disse, man hentydede til, var det ikke med store Forventninger, jeg tog ud for at se paa de mange Fugle, der skulde holde til her. Jeg blev dog snart af en anden Mening, thi det Fugleliv, jeg her kunde iagttage, har jeg aldrig før set Mage til; her laa Fugle 20 000, 30 000, ja, maaske flere, min Dagbog kan bedst berette om det, jeg saa.